

MI VAN A FIÓKBAN?

KÉT FLEKK
LÓDI FERENC TŐL

CS. PATAJ MIHÁLY RÁJZA

Mi van az íróasztalom fiókjában? Sok minden és semmi. Gyanakszom is az ilyen kérdésekre, mert mintha azt akarnák kifürkészni, hogy négy és több verseskötet után mire vagyok még képes. Tudván tudják ugyanis, hogy 1949-től az 50-es évek közepéig „elszaladt” velem a ló. Az esztergapad mellett fedezett fel Sötér István, Devecseri Gábor és Király István — valamennyien professzoraim voltak az egyetemen —, s attól kezdve szinte „előntöttem” a budapesti folyóiratokat, szegedi és más napilapokat verseimmel. Afféle közéleti ember lettem. Sokszor tűnődtem már: akkor elkapattak? Miért nem lett belőlem a középszerűnél több? Megszakításokkal miért hallgattam el? „Kiszaladva” a városból miért kerestem átmeneti nyugalmat a tiszai víziléletben?

Mindig tudtam, annak idején 19 éves koromban is, hogy nekem nincs, nem lehet más utam, mint amit a munkásosztály megjár. Akkor sem, ha összebb kell húznom a nadrágszíjat, akkor sem, ha nem lesz belőlem — óriási elődök után — „nagy” szegedi költő. Ilyen babérokra akkor sem aspiráltam, amikor lapszerkesztője, rovatvezetője voltam a Tiszatáj-nak. Túléltém ellenségeim gyűlöletét és barátaim szeretetét. Így

maradtam magamnak magam. Megtúltam — sajnos későn —, hogy ne packázzak el az életemből percekét sem — nemhogy órákat, félnapokat, éjjeleket — afféle irodalmi vitákra, hiszen nem a locsogás, hanem a konkrét munkája méri az embert. Én ezt az utóbbi magatartást hoztam, hozhattam magammal a külvárosokból, ahol éltem. Végtelenül, talán vétkezés és megbocsátóan is mindig ragaszkodtam szülővárosomhoz, Szegedhez, pedig sok emberrel úgy vagyok csak, hogy vagyunk egymásnak egy fejbiccentésig, egy kalapemelésig, egy „köszönöm, jól vagyok” közhelyig. Talán azért, mert egymás veséjébe látunk.

Egy azonban bizonyos: elsőszülött fiam, Árpád ma már katona, karhatalmista. Tévedés, nem én öregszem, hanem ő és a többi gyerek nőtt fölém. Szerencsére egyik sem kapott „fertőzést” az irodalomtól. Nem hivatkozhatok úkapáig tartó munkásmozgalmi múlttal, viszont azoktól tanultam, akik nálam is többet tettek a máért. Bizonyos azonban, hogy soha nem voltam renegát, mert szembe-köptek volna szülőim. Az pedig éget, kegyetlenül mar, leszedi a bőrt, a húst a csontig, amit meszes meztelenségében a kutyák sem vennének a szájukba. Hát így vagyok én magammal és a külvilággal.

Ami pedig az íróasztal-fiókomat illeti: hát oda ne kukkantson senki. Nincsenek benne rendkívüli kéziratok. Ha vannak, mellettük tartom azokat a kézi-szerszámokat — már csak kabalából is —, amelyek nélkülözhetetlenek voltak vasas koromban. Talán szükség lesz még rájuk, mert időközönként barkácsolok. Szabad időmben eljárók azokhoz a barátaimhoz — Csókási László és Kiss László kisiparosokhoz —, akik velem voltak inasok, s akiknek értem a szakma szerinti nyelvüket. S olyan jó az, amikor az anyag engedelmeskedik az észnek, a kéznek. S akik ezek után azt hiszik, hogy csalódtam magamban és a rendszerben, tévednek. A szemükbe röhögök, mert mégiscsak én lettem a több, sokkal több azoknál, akik szültek, és még többek lesznek azok, akiket én nemzettem. Ők már az emberarcú társadalom szülőttei.

LÓDI FERENC